
Baggrund

Over 80 pct. af al global handel involverer fragt til søs, hvorfor skibsfarten er afgørende for at opretholde de globale forsyningskæder. Global skibsfart udleder 2-3 pct. af verdens drivhusgasser, hvorfor branchens målsætning om reduktion heraf er steget markant som led i den grønne omstilling af sektoren. Danmark kan udnytte de forretningsmæssige muligheder og den øgede efterspørgsel efter grønne løsninger, som IMO's reviderede klimastrategi og den hertil kommende regulering skaber.

I juli 2023 blev medlemslandene i FN's Søfartsorganisation (IMO) enige om en revideret klimastrategi for international skibsfart med ambitionen om, at international skibsfart skal være klimaneutral i eller omkring, dvs. "tæt på", 2050. Klimastrategien skaber afsæt for den globale skibsfarts vej mod klimaneutralitet i 2050, hvor implementeringen bliver altafgørende for, at strategien reelt skal gøre en forskel. De kommende år er derfor afgørende for at få lagt grundstenene til realisering af målet om klimaneutralitet i globale skibsfart.

Endvidere er en ny geopolitisk situation, en verden præget af skærpet global strategisk konkurrence og øget protektionisme blevet et vilkår med væsentlige implikationer for maritime virksomheders kerneforretning, herunder det danske rederierhverv, som bygger på fri og lige markedsadgang. Øgede globale barrierer for produkter og services til den grønne omstilling af skibsfarten kan svække muligheden for at realisere ambitionerne i IMO's klimaaftale og påvirker også virksomheders muligheder for at bidrage til omstillingen.

For at opnå målsætningen om klimaneutralitet i skibsfarten, vil der være behov for massive investeringer i nye skibe og motorer til fremtidens brændstoffer, hvor danske virksomheder i høj grad kan bidrage i innovations- og udviklingsprocessen heraf samt spille ind i produktionen af skibe og motorer i udlandet. De grønne brændstoffer er fortsat under udvikling og er en forudsætning for den grønne omstilling af skibsfarten. En anden forudsætning for at opnå klimamålsætningerne i skibsfarten på både kort og længere sigt er energieffektiviseringer. Dette skyldes bl.a., at grønne brændstoffers lavere energiintensitet per volumen nødvendiggør, at der findes energieffektiviseringer i skibsfarten ved at optimere på performance- og operationsprocesser, skibsdesigns, overfladebehandlinger på skibe, energieffektive komponenter og pumpe-systemer om bord på skibe.

Det Blå Danmark repræsenterer en grøn dansk styrkeposition. Danmark er anerkendt for at tage et globalt politisk lederskab i regi af IMO for at sikre en grøn omstilling af skibsfarten og har ydet en væsentlig indsats frem mod vedtagelsen af IMO's reviderede klimaaftale i 2023. Hertil er den danske sektors rederier på forkant med bestilling af nye skibe, der sejler på alternative brændsler, mens sektorens teknologisk stærke udstyrsleverandører står klar med mange løsninger, der kan

dække stort set alle former for energieffektiviseringer, der er nødvendige i vejen mod klimaneutralitet, herunder motorer, pumper og coating mm. Dette er løsninger, der potentielt kan imødekomme dele af den globale efterspørgsel, der forventes at tiltage i de kommende år på baggrund af de erklærede klimamål for skibsfarten. Det Blå Danmarks forspring inden for løsninger til den maritime branche muliggør realisering af det vækstpotentiale, som den grønne omstilling af sektoren udgør. Det kan bidrage til at fastholde og udbygge den danske styrkeposition til gavn for danske virksomheder og dansk økonomi. Hertil vil den grønne omstilling af skibsfarten være en dansk mulighed for at bidrage med en konkret indsats for den globale grønne omstilling.

Det Blå Danmark består af mange forskelligartede virksomheder – fx offshore-virksomheder, der bidrager ved opsætning af vindmøller; rederier, der sejler med varer eller passagerer; danske havne og godsterminaler, der betjener et regionalt opland; reparations- og nybygningsværfter; industrivirksomheder, som leverer udstyr og komponenter til værfter i hele verden. Det Blå Danmark skaber vækst i et stort eksporterhverv, der årligt står for godt 25 pct. af den samlede danske eksport af varer og tjenester og hertil har en årlig samlet produktion på godt 470 mia. kr. (i 2021). Danske rederier sidder på en væsentlig del af den globale maritime forsyningskæde og opererer verdens 10. største handelsflåde opgjort på bruttotonnage. Dette giver Danmark en stærk og indflydelsesrig stemme i verden fx. i IMO-forhandlinger. Foruden skibsfart spiller udstyrsindustrien og hjælpevirksomheder en central rolle for Det Blå Danmark.

Formål

Aktørerne skal i fællesskab identificere og konkretisere, hvordan vækstpotentialet for Det blå Danmark realiseres. Det omfatter, hvordan man fra dansk side bedst understøtter, at branchen også i fremtiden har konkurrencedygtige rammevilkår og gode muligheder for at realisere vækstpotentialet i skibsfartens grønne omstilling, og den forandrede geopolitiske situation, således at danske maritime virksomheder kan fastholde og udbygge deres nuværende styrkeposition inden for grønne løsninger til den globale skibsfart.

Vækstteamet skal levere anbefalinger til regeringen, hvilket skal udgøre afsættet for udarbejdelsen af en ny vækstplan for Det Blå Danmark. Udarbejdelsen af en maritim vækstplan er et led i arbejdet med regeringens ønske om at understøtte og udvikle danske styrkepositioner, fx. skibsfart, som fremgår af regeringsgrundlaget, *Ansvar for Danmark*.

Vækstteamets arbejde skal sammentænkes med – og bygge oven på – andre igangværende og kommende regeringsinitiativer med snitflader til Det Blå Danmark, f.eks. regeringens globaliseringsstrategi for dansk erhvervsliv i erkendelse af eksporterhvervenes centrale rolle for dansk økonomi.

Rammer og indhold

Vækstteamets anbefalinger skal adressere de største problemstillinger for Det Blå Danmarks arbejde med den grønne omstilling af skibsfarten, herunder fokus på styrkelse af konkurrencedygtige rammevilkår, understøtte bedre investeringsmuligheder, understøtte sektoren adgang til de rette kompetencer og understøtte tættere teknologisk sektor- og offentlige-privat samarbejde til gavn for både etablerede grønne maritime virksomheder såvel som iværksættere.

Vækstteamets anbefalinger skal være udgiftsneutrale eller kunne afholdes inden for Erhvervsministeriets eksisterende bevillingsrammer.

Vækstteamets arbejde organiseres inden for tre spor:

1. Internationalt, konkurrencedygtige rammevilkår for Det Blå Danmark

Danmark har kvalitetsstærke maritime udstyrsleverandører, som er på forkant med de grønne løsninger, der kræves for at opnå klimaneutralitet i 2050. De massive investeringer i udstyr, retrofit og energieffektivitet, som er nødvendige for at skabe en grøn omstilling af skibsfarten forudsætter konkurrencedygtige rammevilkår, adgang til finansiering, et styrket offentligt-privat samarbejde og en sammenhængende sektorindsats, så det sikres, at det er økonomisk bæredygtigt at tilvælge og udvikle nye grønne løsninger og teknologier til fremtidens grønne skibsfart.

På denne baggrund skal vækstteamet levere anbefalinger til, hvordan rammevilkårene for Det Blå Danmark kan udformes, så de understøtter dette.

Vækstteamet kan fx undersøge, hvorvidt der nationalt er de rette rammevilkår og regulering, der fremmer en grøn omstilling af skibsfarten samt arbejde for, at regionale og internationale rammevilkår understøtter dette. Vækstteamet kan herunder levere input til, hvordan der sikres samfundsøkonomisk optimale rammer for markedsdrevne investeringer, teknologisk udvikling, forretningsudvikling og grønne maritime iværksættere, samt hvordan forsknings- og udviklingsaktiviteter kan understøtte den grønne omstilling af skibsfarten.

2. Det blå Danmark i en forandret geopolitisk situation:

En ny geopolitisk situation og en verden præget af skærpet global strategisk konkurrence og øget protektionisme er blevet et vilkår med væsentlige implikationer for maritime virksomheders kerneforretning. Det kan medføre, at virksomheder oplever nye eller stigende barrierer ift. at komme ind på eksisterende såvel som nye markeder, hvilket kan resultere i, at danske produkter og services til omstillingen af den grønne skibsfart ikke kan anvendes, hvilket svækker muligheden for at realisere ambitionerne i IMO's klimaafale. Afsættet for sporet er en ændret geopolitisk situation.

På denne baggrund skal vækstteamet levere anbefalinger til, hvordan den grønne omstilling af skibsfarten understøtter dansk maritim eksport, og hvordan danske

styrkepositioner kan bidrage til den grønne omstilling af skibsfarten på globalt plan.

Vækstteamet kan eksempelvis undersøge, hvordan Det Blå Danmarks adgang til eksportmarkeder kan fastholdes og styrkes samt afdække hvordan Det Blå Danmark offensivt kan positioneres på de globale markeder og udnytte Det Blå Danmarks styrkeposition for at fremme danske interesser.

3. *Kompetencer til grøn omstilling i Det Blå Danmark:*

Det Blå Danmark er karakteriseret ved specialiseret viden og specifikke kompetencer, men de udfordringer, som sektoren står overfor, kræver fortsat udvikling af virksomheder og medarbejdere. Det er essentielt, at fremtidens søfarende og medarbejdere i Det Blå Danmark også fremover har de rette kompetencer til at implementere nye grønne løsninger i den maritime sektor. Dette er i vidt omfang allerede et fokusområde for de videregående uddannelser rettet mod Det Blå Danmark. På denne baggrund skal vækstteamet tage afsæt i den eksisterende udvikling og viden om grøn omstilling i uddannelser målrettet den maritime sektor og levere anbefalinger til, hvordan uddannelsessystemet (inkl. efter- og videreuddannelse) også fremover kan understøtte kompetencer til grøn omstilling i Det Blå Danmark.

Vækstteamet kan desuden afsøge potentialer for at tiltrække nye målgrupper til uddannelserne til Det Blå Danmark, f.eks. internationale studerende eller flere kvinder for at understøtte, at sektoren har adgang til de rette kompetencer til grøn omstilling. Dette skal ske inden for gældende rammer eller med forslag til ændringer heraf.

Organisering og proces

Vækstteamet vil repræsentere et bredt udsnit af den danske maritime sektor og i alt bestå af 10 medlemmer, herunder en formand med CEO-erfaring fra en større internationalt orienteret maritim virksomhed, deltagere fra et antal toneangivende danske maritime virksomheder, repræsentanter fra den maritime sektors forsknings- og uddannelsesmiljø, fagbevægelsen samt en repræsentant med viden om maritim regulering og administration. Vækstteamet vil gennem en række møder drøfte udfordringer og muligheder for at udnytte det grønne vækstpotentiale i Det Blå Danmark med input fra relevante erhvervsaktører fra forskellige dele af den maritime klynge.

Sekretariatsbetjeningen af vækstteamet og den efterfølgende udarbejdelse af en grøn vækstplan for det Blå Danmark forankres i Erhvervsministeriets departement og Søfartsstyrelsen med inddragelse af relevante ministerier.

Det forventes, at vækstteamets arbejde afsluttes [ultimo 2024] og anbefalingerne herefter afleveres til regeringen ved erhvervsministeren, mhp. at regeringen efterfølgende kan udarbejde en vækstplan.